

BÆREKRAFTIG VERDISKAPING

REGIONAL PLAN FOR INNOVASJON OG NÆRINGSUTVIKLING

UN Global Compact Norge, FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv, takker for mulighet til å sende inn et høringsinnspill om den regionale planen for innovasjon og næringsutvikling i Vestland. Vi etablerte i fjor et regionalt kontor i Bergen, og ser frem til å kunne bidra i arbeidet med å oppfylle målene og satsingene i planen. Innspillene er strukturert etter spørsmålene som fylkeskommunen etterspurte svar på.

I hvilken grad gir planen en tydelig strategisk retning for arbeidet med innovasjon og nærings-utvikling i fylket frem mot 2033?

- UN Global Compact Norge savner en tydeligere strategisk retning og sammenheng i planen, og opplever de fire målsettingene i planen som lite konkrete. Vi oppfatter at den strategiske retningen blir enda vagere ved at mål og satsinger ikke har en tydeligere sammenheng (s. 10).
- UN Global Compact Norge ser på de to store utfordringene (s. 5) "å få fart på den store omstillingen som skal gjøre Vestland mindre oljeavhengig" og "sikre verdiskaping, arbeidskraft og arbeidsplasser i hele fylket", som gode utgangspunkt for å sette tydeligere mål.
- UN Global Compact Norge ser på de gjennomgående temaene som sentrale for å lykkes med planen. Vi stiller likevel spørsmål ved om samarbeid bør være en egen og fjerde satsing. Samarbeid er sentralt for å lykkes med flere av de andre gjennomgående temaene, og man har dessuten ytret et ønske om å bli "verdensmestre" på området. Samarbeid er dessuten et premiss i smart spesialisering og trekkes frem som en av barrierene i Vestlandsscenarioene.
- Målsettingene er først beskrevet på den tiende siden i planen. Visjoner og målsettinger bør komme tydeligere frem på et tidligere tidspunkt.

Planen har tre satsinger: Grønn næringsutvikling, Innovative og inkluderende samfunn, Areal til næringsutvikling. Er de tre satsingene og tilhørende strategier velegnet for å nå målene?

- UN Global Compact Norge opplever formålet med satsingen "grønn næringsutvikling" til å være bredere enn å bare være "grønn". Dette underbygges ved formuleringen om at næringsutviklingen skal være "i tråd med FNs bærekraftsmål".
- Planen peker på taksonomien som en påvirkningsfaktor for næringslivet på Vestlandet. Her er det sentralt å ikke undergrave de sosiale kravene som vil bli stilt til virksomhetene. Vi vil derfor understreke viktigheten av at første satsingsområde har et todelt fokus - både på bærekraft, men også ansvarlighet.
- UN Global Compact Norge foreslår at første satsing kalles "bærekraftig og ansvarlig næringsutvikling".

Hvordan kan din organisasjon bidra i samarbeid eller partnerskap for å nå målene i planen?

- UN Global Compact sitt primære verktøy for å mobilisere privat sektor i arbeidet med å skape nye og bærekraftige forretningsmuligheter er løsningsplattformer. Disse plattformene kjøres internasjonalt, nasjonalt og regionalt i Norge, og samler relevante aktører innenfor et tematisk område. Et eksempel er den internasjonale havplattformen, hvor aktører som Grieggruppen, Gard, StormGeo, Equinor, DNV og DNB, sammen med akademia, FN-systemet og regjeringer, identifiserer felles utfordringer og konkrete løsninger som kan fremme bærekraftig utvikling. Sammen har aktørene utviklet rammeverk, veiledninger, forskning, veikart og blå obligasjoner.
- Nylig lanserte UN Global Compact Norge en regional plattform for Arktis. Plattformen er et samarbeid mellom UN Global Compact, NHO, LO, klynger, universiteter og andre sentrale aktører og bedrifter i Arktis, og har som mål å styrke regionens konkurransefortrinn. Fylkeskommunen er delaktige i plattformen, og har delfinansiert etableringen.
- En løsningsplattform for Vestland kan være et godt, virkningsfullt og konkret tiltak, som bør vurderes til handlingsprogrammet for 2022–2025. Et slikt initiativ bør ta utgangspunkt i barrierene som skisseres i Vestlandsscenarioene. Dersom en løsningsplattform for Vestland skal realiseres, kan det være formålstjenlig å gjennomføre et forprosjekt som et tiltak i løpet av 2021. På den måten vil man kunne mobilisere aktuelle samarbeidsaktører, og rekruttere aktører frem mot 2022.

Hvem bør delta i det regionale samarbeidet for å nå målene, og hvordan skal samarbeidet være organisert?

- UN Global Compact ble etablert av FN for å sikre økt mobilisering av privat sektor for å nå bærekraftsmålene. Da EU lanserte smart spesialisering i 2012, vektla de at for mye offentlig involvering var én av de vanligste utfordringene i regionale utviklingsprosjekter. Vi er derfor opptatt av at man sikrer tilstrekkelig næringslivsengasjement i gjennomføringen av strategiene og i tiltakene som blir en del av handlingsprogrammet.
- Flere rapporter understreker at små og mellomstore bedrifter har mindre tid, kapital og personell til å muliggjøre en bærekraftig omstilling i egen virksomhet. For å sikre høy deltakelse fra små og mellomstore bedrifter i arbeidet med å nå planen, må arbeidet organiseres på en måte som tar hensyn til de nevnte utfordringene. Om man ikke lykkes med dette, vil en konsekvens potensielt være en infomasjonskløft, der de større bedriftene vil dra stor nytte av samarbeid og eksterne initiativ, mens mindre bedrifter utelates på grunn av manglende ressurser.

Har dere innspill til felles utfordringer eller innsats innenfor de tre satsingene som bør sees nærmere på, på kort og lang sikt?

- Et av temaene som gjelder for alle satsingene i den regionale planen, er kompetanse. To av barrierene i Vestlandsscenarioene er også "for stort gap mellom forskning, utdanning og næringsliv" og "manglende tilgang på kompetanse og "brain drain". Arbeidsrelevansmeldingen som er oversendt Stortinget for behandling i utdanning- og forskningskomiteen er derfor meget aktuell, også for næringsutviklingen i Vestland, og flere konkrete tiltak i handlingsprogrammet for 2022–2025 bør inkludere denne tematikken.

- UN Global Compact Norge vil utfordre fylkeskommunen til å sette konkrete målsettinger, knyttet til økte eksportinntekter og utvikling av nye eksportnæringer. Fylkeskommunen bør på sikt tydeliggjøre hvordan de vil støtte opp om eksisterende eksportnæringer og øke innsatsen for å utvikle nye. Vi anbefaler fylkeskommunen å bygge videre på SINTEF sin rapport om biobaserte verdikjeder, som anslår en mangedobling av både verdiskaping og eksport på dette området. NHOs veikart og Vestlandsscenarioene er naturligvis også gode utgangspunkt.

Andre konkrete innspill til planen

- Planens mål om nullutslipp innen 2033 kan underspile utviklingsplanens mål om nullutslipp innen 2030. Vi anbefaler derfor at planen setter målet om nullutslipp til 2030, til tross for at den regionale planen for næringsutvikling og innovasjon varer frem til 2033.
- Kapittelet om EU og taksonomien bør forbedres, og man bør spesielt peke på risikoen denne utviklingen innebærer for små og mellomstore bedrifter, som i følge flere rapporter verken har en plan, eller vet hvordan de vil rammes av taksonomien.

Andre konkrete innspill til handlingsprogrammet

- Et konkret tiltak fylkeskommunen kan gjøre for å tydeliggjøre arbeidet med bærekraft og ansvarlig næringsliv, er å forplikte eller oppfordre underleverandører og selskaper eid av fylkeskommunen til å forplikte seg til å følge FNs 10 prinsipper for ansvarlig næringsliv. De ti prinsippene omfatter menneskerettigheter, arbeidsrettigheter, antikorrupsjon og miljø. På den måten sikrer man også at aktørene man samhandler med rapporterer på bærekraft.
- UN Global Compact mener at små og mellomstore bedrifter må få tilgang til flere tilbud og arenaer der de på en enkel og rimelig måte kan få tilgang til kunnskap, verktøy og samarbeid for å løse bærekraftsutfordringene de opplever i egen virksomhet. Vi håper derfor Vestland fylkeskommune fremmer små og mellomstore bedrifter som en sentral målgruppe i flere av sine tilskuddsordninger på næringsutvikling og innovasjon.

Mer om UN Global Compact

UN Global Compact er FN's organisasjon for bærekraftig næringsliv og verdens største bedriftsinitiativ for bærekraft med 17.000 medlemmer i 158 land. Norgeskontoret til UN Global Compact åpnet i 2019 og er det største bedriftsinitiativet for bærekraft i Norge med i underkant av 300 medlemmer. I dag er rundt 30 av de 40 største selskapene i Norge medlemmer i tillegg til aktører som NBIM, NHO og Innovasjon Norge og mange små og mellomstore bedrifter. Wenche Grønbrekk er styreleder og Kim N. Gabrielli er direktør for sekretariatet i UN Global Compact Norge. Mer info på: www.globalcompact.no. For spørsmål og henvendelser, ta kontakt med vår regionale rådgiver i Bergen, Maria Handal, på Maria.Handal@globalcompact.no eller på 413 69 835.

Oda Bjerkan

Oda Bjerkan

Leder for regionale satsinger
UN Global Compact Norge

